

KRONIKA
ZAMKOWA
ROCZNIKI

THE CASTLE
CHRONICLES
ANNALS

SERIA NOWA / NEW SERIES
9(75)/2022

KRONIKA
ZAMKOWA
ROCZNIKI

THE CASTLE
CHRONICLES
ANNALS

SERIA NOWA / NEW SERIES

9 (75) / 2022

ZAMEK KRÓLEWSKI W WARSZAWIE – MUZEUM
WARSZAWA 2023

Komitet redakcyjny
TADEUSZ BERNATOWICZ, RICHARD BUTTERWICK-PAWLIKOWSKI (Londyn),
JULIUSZ A. CHROŚCICKI, THOMAS DACOSTA KAUFMANN (Princeton),
VYDAS DOLINSKAS (Wilno), ROBERT KUNKEL, STANISŁAW MOSSAKOWSKI,
ANDRZEJ ROTTERMUND (przewodniczący), GÉRARD SABATIER (Grenoble), WOJCIECH TYGIELSKI

Redakcja naukowa
ARTUR BADACH, PAWEŁ DERECKI, WOJCIECH FAŁKOWSKI (redaktor),
PAWEŁ TYSZKA, JACEK ŻUKOWSKI (sekretarz redakcji)

Adres redakcji
pl. Zamkowy 4, 00-277 Warszawa
e-mail: kz@zamek-krolewski.pl
Wersja drukowana jest wersją pierwotną czasopisma

Wydawca

Adres wydawcy
pl. Zamkowy 4, 00-277 Warszawa
e-mail: info@arxregia.pl

ISSN 0239-4898
e-ISSN 2956-4840

Redaktor koordynator
ANNA WLAŹNIK

Redakcja językowa
MONIKA BARANOWSKA, SYLWIA JEDLAK-DUBIEL

Korekta
LUCYNA WYDRA

Redakcja tekstu angielskiego i tłumaczenie streszczeń
ANNE-MARIE FABIANOWSKA

Projekt graficzny, skład i łamanie
ARKADIUSZ RABIŃSKI

Druk i oprawa
POZKAL

© Copyright by Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, 2023

SPIS TREŚCI

ROZPRAWY I ARTYKUŁY

MATTIA VINCO <i>A Spalliera with the Story of Susannah</i> by Marco Zoppo	7
DANUTA ROŚCISZEWSKA, LESZEK ROŚCISZEWSKI <i>Rycina Wjazd Henryka Walezego do Frankfurtu nad Odrą</i> – dokument historyczny czy artystyczna kreacja?	21
DOMINIK KADZIK W kręgu dworskim w czasach króla Stefana Batorego – słudzy skarbowi, straż marszałkowska i służba prywatna dworzan	39
JAKUB SITO, PIOTR LASEK <i>Rolka sztokholmska</i> a kwestia polskiego protomunduru wojskowego. O roli ikonografii w badaniach nad uzbrojeniem i barwą wojsk polskich epoki wczesnonowożytnej	57
TADEUSZ BERNATOWICZ Architektoniczne transformacje Villa Regia w czasach Wazów	81
ZBIGNIEW HUNDERT Kasztelan czerski Stanisław Morsztyn a Jan III Sobieski. Kilka uwag na podstawie archiwaliów z Kolekcji dr. Tomasza Niewodniczańskiego	113
ALEKSANDRA SKRZYPIETZ Kontrowersje wokół obecności królewicza Jakuba Sobieskiego przy śmierci ojca i początku jego sporu z matką	131
FILIP CHMIELEWSKI Obraz <i>Łabędź i kaczka</i> ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie – nieznane dzieło holenderskiego animalisty Abrahama Bisschopa	147
ANNA SZKURŁAT Godło i dewiza Schaffgotschów na śląskich szklach barokowych	161
PAWEŁ IGNACZAK Obraz <i>Walka Telemacha na igrzyskach kreteńskich</i> – nieznaną epizod z młodości Jana Piotra Norblina?	175
ŁUKASZ CHOLEWIŃSKI Na straży króla i miasta. Koronne regimenty gwardii w latach 1775–1794. Cz. 1: Organizacja jednostek w latach 1775–1792	195

VADŽIŃ ANÍPÁRKOŮ
Konstytucja 3 maja i targowica na poziomie regionalnym:
losy powiatu słuczorzeckiego w latach 1791–1793 217

BARBARA LEŚNIEWSKA
Uobecnianie przeszłości w teraźniejszości. Kazimierz Skórewicz
i Adolf Szyszko-Bohusz – spór twórców architektury tożsamości
i reprezentacji na Zamku Królewskim w Warszawie 239

MISCELLANEA

TOMASZ MLECZEK
Głównie szablonowe z wizerunkami monarchów z Kolekcji Militariów Zamku Królewskiego
w Warszawie 257

IWONA DANIELEWICZ
Portret Katarzyny Joanny Gabrielle Starzeńskiej François Gérarda
w zbiorach Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum 271

JAN ŁOZIŃSKI
Wazon belwederski ze studni przy Murze Północnym Zamku Królewskiego
w Warszawie 279

DOROTA IWANIUK
Burzliwe losy i problematyka konserwatorska *Kazania Skargi* Jana Matejki
ze zbiorów Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum 287

WSPOMNIENIE

JACEK CZECZOT-GAWRAK
Anna Kozłowska (1954–2022) 293

CONTENTS

PAPERS AND ARTICLES

- MATTIA VINCO
A Spalliera with the Story of Susannah by Marco Zoppo 7
- DANUTA ROŚCISZEWSKA, LESZEK ROŚCISZEWSKI
The Engraving *Entry of Henri de Valois to Frankfurt on the Oder*
– a Historical Document or an Artistic Creation? 21
- DOMINIK KADZIK
The Court Milieu in the Reign of King Stefan Báthory – Treasury Officials,
Marshal Guards and the Private Servants of Courtiers 39
- JAKUB SITO, PIOTR LASEK
The Stockholm Scroll and the Question of the First Polish Military Uniforms.
On the Role of Iconography in Research on the Armaments and Colours
of the Polish Army of the Early Modern Era 57
- TADEUSZ BERNATOWICZ
Architectural Transformations of the Villa Regia During the Time of the Vasas 81
- ZBIGNIEW HUNDERT
The Castellan of Czersk Stanisław Morsztyn and Jan III Sobieski.
A Few Remarks Based on Archives from the Tomasz Niewodniczański Collection. 113
- ALEKSANDRA SKRZYPIETZ
The Controversy Surrounding Prince Jakub Sobieski's Presence at His Father's Death
and the Commencement of His Dispute with His Mother 131
- FILIP CHMIELEWSKI
A Swan and a Duck from the Collection of the National Museum in Kraków
– Unknown Work by the Dutch Animalist Abraham Bisschop 147
- ANNA SZKURŁAT
The Coat of Arms and Motto of the Schaffgotsch Family
on Silesian Baroque Glassware 161
- PAWEŁ IGNACZAK
The Painting *Telemachus Defeats His Opponent at the Cretan Games*
– an Unknown Episode from Jean-Pierre Norblin's Youth? 175
- ŁUKASZ CHOLEWIŃSKI
Guarding the King and the City. The Crown Guard Regiments in the Years 1775–1794.
Part 1: The Organization of Units in the Years 1775–1792 195

VADŽIM ANÍPÂRKOŮ

The 3 May Constitution and the Targowica Confederation at Regional Level:
the Fate of the Stuczorzecki District in 1792–1793 217

BARBARA LEŚNIEWSKA

Making the Past Present in the Present. Kazimierz Skórewicz and Adolf Szyszko-Bohusz
– the Dispute of the Creators of the Architecture of Identity and Representation
at the Royal Castle in Warsaw 239

MISCELLANEA

TOMASZ MLECZEK

Sabre Blades With Images of Monarchs from the Collection of Militaria
at the Royal Castle in Warsaw 257

IWONA DANIELEWICZ

Portrait of Katarzyna Joanna Gabrielle Starzeńska by François Gérard
in the Collection of the Royal Castle in Warsaw – Museum 271

JAN ŁOZIŃSKI

Belvedere Vase from the Well by the Royal Castle's North Wall 279

DOROTA IWANIUK

The Vicissitudes and Conservation Problems Concerning Jan Matejko's
The Sermon of Skarga in the Collections of the Royal Castle in Warsaw – Museum . . . 287

OBITUARIES

JACEK CZECZOT-GAWRAK

Anna Kozłowska (1954–2022) 293